

HOOGSTUDENTENVERBOND VOOR KATHOLIEKE ACTIE (HVKA), studentenvereniging voor universitaire Katholieke Actie (KA) met als tijdschrift *Universitas* (1933 – circa 1965).

Gegroeid uit het samengaan van de KA-idee en het verlangen anti-liberale maatschappijhervormingen te realiseren met het christendom als hefboom, ontstond in Leuvense Vlaamse studentenkringen eerst in 1932-1933 het maandblad *Universitas*, dat een jaar later het orgaan werd van het HVKA, met als proost (tot 1957) professor **Albert Dondeyne**. In 1934-1935 telde het 260 leden, het volgende jaar 340 (op een totaal van circa 900 Vlaamse studenten) georganiseerd in eerst 24 dan 29 regionale en facultaire kringen. Het maandblad verscheen toen op 1800 exemplaren. Behalve door zelfvorming en studiewerk zetten leden zich ook in voor de uitbouw van Sociale Hulp (steun aan de armen van Leuven) en pastoraal werk in Leuvense parochies. In 1938-1939 bij het eerste lustrum en met **Pieter de Somer** als preses was het HVKA de belangrijkste Leuvense studentenvereniging (voor Vlaamse studenten) naast het **Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV)**. Het zag toen een taak op vier terreinen: het godsdienstig leven van de student op een universitair peil brengen, de relatie 'geloof en wereld' uitklaren, de Vlaamse eisen plaatsen in de ruimere context van globale Kerk- en maatschappijvernieuwing en de universiteit herstructureren tot een denk- en werkgemeenschap van professoren en studenten ten dienste van Kerk en volk. De bezettingsjaren waren voor het HVKA een bloeiperiode, met een verviervoudiging van het ledenaantal. In zijn schoot groepeerden zich studenten die onder invloed van **Tony Herbert** het 'nationaal Belgisch bewustzijn' wilden revaloriseren en het verzoenen met een Vlaamse cultuurbeweging en met een sociaal engagement in de christelijke arbeidersbeweging. Ideeën die vanaf 1945 terug te vinden waren in het programma van de toen pas opgerichte **Christelijke Volkspartij**. Na de oorlog zorgde vooral het HVKA ervoor dat het Leuven Student Corps totstandkwam als overkoepeling van alle verenigingen, ook van het KVHV dat door zijn oriëntering op het **Vlaamsch Nationaal Verbond** tijdens de oorlog te zeer gediscrediteerd was om

nog als koepel te fungeren. In het HVKA zelf pleitten sommigen op het einde van de jaren 1940 voor een zuiver religieuze KA-beweging, anderen zochten een verbreding door het sterker beklemtonen van de sociale dimensie. In de jaren 1950 kwam een nieuwe bloei als brede beweging met Gerard Buyse, Paul Leemans, Guido van Hoof en Lode Bostoen, waarbij *Universitas* uitgroeide tot een hoogstaand tijdschrift met een religieuze, sociale en culturele belangstelling. Het publiceerde ook regelmatig *Schriften* over een actueel thema, onder meer in 1953 over "De Vlaamse Kwestie". Het verwierp een ecclesiologie die de Kerk zag als bolwerk tegen de wereld en propageerde openheid en dialoog van gelovigen met 'andersdenkenden'. Na haar studententijd zette deze generatie van de *early fifties* haar zoektocht naar verzoening tussen geloof en wereld verder door in 1958 te starten met het katholiek leken-maandblad *De Maand*. Een volgende generatie HVKA'ers, die zich meer en meer Universitassers noemden, viel op het einde van de jaren 1950 en de beginjaren 1960 uiteen in twee stromingen. Een groep koos voor een progressief cultuurvernieuwende beweging, met aandacht voor sociale problemen en contacten met 'andersdenkenden', maar waarin de religieuze component naar de achtergrond verschoof. Ze bleef het tijdschrift uitgeven tot 1970. Een andere groep, met Seppe Yperman als gangmaker, wilde de progressief kerkelijke lijn versterken en begon vanaf 1959 aan de uitbouw van een studentenparochie, later universitaire parochie, die aanvankelijk een afdeling was van het HVKA maar vanaf 1963 een volwaardig kerkrechtelijk statuut kreeg. Als vereniging verdween het HVKA geruisloos halfweg de jaren 1960.

LITERATUUR: J. Grootaers, 'Een bewogen mens in een tijd van beweging', in A. Dondeyne (e.a.), *Gelovend in de wereld*, 1972; – *Een eeuw Vlaamse studentenbeweging te Leuven. Catalogus van de tentoonstelling 16 februari – 2 april 1976*, 1976; – L. Vos, *Nationalisme en rechtse stroming bij de Vlaamse studenten te Leuven in het interbellum*, 1977; – O. Reinquin, *Universitas (1933-1940): Universitaire katholieke actie te Leuven in de jaren '30*, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1977; – A. Schramme, *De Universitasbeweging (1940-1960)*, KUL, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1985; – L. Gevers en L. Vos, *Kerk vormen in Leuven. 25 jaar Universitaire Parochie*, 1989.

LOUIS VOS